

บทคัดย่อ

ผ่าโลกใต้พิภพเกาะกรุงรัตนโกสินทร์ : โบราณคดีเมืองกับการพัฒนา

จากพื้นที่ชุมชนริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เมืองท่าสำคัญของกรุงศรีอยุธยา และแหล่งชุมชนชาวต่างชาติที่เข้ามาอยู่อาศัยตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลาย จนมีสถานะเป็นราชธานีใหม่เมื่อมีการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ เป็นราชธานีของอาณาจักรสยาม ในปี พ.ศ.๒๓๒๕ เป็นต้นมา พื้นที่เมืองบางกอกมีผู้คนหลั่งไหลเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัย ด้วยเป็นพื้นที่ที่สำคัญอันเป็นศูนย์กลางการเมืองการปกครอง ตลอดช่วงเวลากว่า ๒๐๐ ปีที่ผ่านมา พื้นที่แห่งนี้ได้พัฒนาขึ้นเป็นอย่างมากพร้อมกับหน้าบ้านที่กประวัติศาสตร์ที่เพิ่มพูนขึ้นตามลำดับเวลา

ด้วยพัฒนาการด้านเทคโนโลยี ระบบสาธารณสุขโรค และระบบสารสนเทศในปัจจุบัน โครงการพัฒนาโครงสร้างเมืองที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่เกาะกรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งนับได้ว่าเป็นพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีที่สำคัญ กลายเป็นสิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นับว่าเป็นความท้าทายของกรมศิลปากร ในฐานะที่มีหน้าที่ในการปกป้อง และคุ้มครอง แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดี ซึ่งต้องดำเนินงานอนุรักษ์ภายใต้บริบทการพัฒนาของประเทศ อันนับได้ว่าเป็นอีกหน้าหนึ่งทางประวัติศาสตร์ในอนาคต

กรมศิลปากร มีความพยายามอย่างยิ่งในการดำเนินการกิจเพื่อให้โครงการพัฒนาโครงสร้างเมืองที่เกิดขึ้นไปด้วยกันได้กับการอนุรักษ์ไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชาติ ภายใต้โครงการพัฒนาเมืองด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในรอบกว่าทศวรรษที่ผ่านมา กรมศิลปากรได้เข้ามามีบทบาท และดำเนินงานศึกษา ค้นคว้า บันทึกข้อมูล ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบ รวมไปถึงความพยายามในการคุ้มครอง และอนุรักษ์โบราณสถาน และหลักฐานทางโบราณคดีสำคัญให้คงอยู่ หรือได้รับผลกระทบให้น้อยที่สุด

ในการเสวนาทางวิชาการครั้งนี้ จะได้นำเสนอข้อมูลและหลักฐานที่ได้จากการดำเนินงานทางโบราณคดี ในพื้นที่บางส่วนของเกาะกรุงรัตนโกสินทร์อันสืบเนื่องจากโครงการพัฒนาเมือง ซึ่งข้อมูลหลักฐานเหล่านี้แสดงถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์พัฒนาการของเกาะกรุงรัตนโกสินทร์ที่ปัจจุบัน หลักฐานเหล่านี้เคยถูกรื้อเพื่อพัฒนาเมืองในอดีตจนสูญหายไปจากความทรงจำ ทว่าร่องรอยเหล่านี้ยังคงฝังจมอยู่ใต้พื้นดินกรุงรัตนโกสินทร์ และถูกขุดค้นพบเมื่อโครงการพัฒนาเมืองสมัยใหม่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานทางวิชาการ นอกจากข้อมูลหลักฐานทางโบราณคดีแล้ว ยังจะได้นำเสนอแนวทางการอนุรักษ์หลักฐานและอาคารโบราณสถานที่ได้รับผลกระทบจากโครงการก่อสร้างต่างๆ โดยเฉพาะโครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีม่วง

สแกน QR CODE เพื่ออ่านบทความฉบับเต็ม